

HARSÁNYI LÁSZLÓ¹ MARÓTH ANNIE (1910–?): ZENE ÉS KÖLTÉSZET KÖZÖTT

A közelmúltban jelent meg Harsányi László *Egy szippantásnyi oxigén* című könyvsorozatának első kötete. A könyv az e területen korábban bemutatott művész-életutakra alapozva adott áttekintést az OMIKE (Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület) Művészakciójának (1939–1944) énekeseinek és táncosainak egy részéről. Februárban megjelent a Gramofon Kiadónál a sorozat második kötete, amelyben a karmesterek és a hangszeres zenészek szerepelnek.

Még mindig van lehetőség újabb művészek, színészek és képzőművészek bemutatására a következő könyvek elkészülte előtt, ezzel kibővítve a tervezett új kötetek majdani szereplőinek körét. Természetesen a kötetek majdani megjelenése nem kell, hogy e kutatómunka befejezését jelentse.

A két világháború között nagy népszerűségnek örvendtek a versmondó művészek, akik vagy egymagukban, vagy többedmagukkal, esetleg zenei produkciókkal karöltve léptek pódiumra. Az egyik ilyen sikeres művész volt Maróth Annie.

¹ A szerző társadalomkutató. Emlékezésének forrása: mazsihisz.hu

Aradon született 1910. március 23-án. Az anyakönyvi bejegyzés szerint a hivatalos neve Marót Anna volt, de ezen a néven szinte soha nem szerepelt előadóművészként.

Az első újsághír róla minden bizonnyal a *Nemzeti Újság* 1926 januárjában megjelent beszámolója, ahol a nagyváradi nőegyletben fellépő fiatalok között említik, éppenséggel Maróth Anna néven. Nem világos, hogy koncertszámmal vagy szavalattal szerepelt-e a műsorban. Talán az előbbivel, mert a további években zongoraművészként lépett pódiumra. 1930-ban az *Erdélyi Hírlap* így számolt be az egyik ilyen fellépéséről: „... következett az estély legragyogóbb száma, Marót Annie, a budapesti zeneművészeti főiskola kitűnő növendékének zongorajátéka ...”

A zongorista Maróth Annie diadalútja még tovább tartott, és nemcsak Erdélyben, de Budapesten is. 1932 márciusában ismét az *Erdélyi Hírlap* adott hírt egy fellépéséről. Részlet a lelkesítő tudósításból:

„Az elmúlt szombaton egy nagyszabású koncerten szerepelt a fiatal művésznő Laurisin Lajossal, az Operaház kiváló tenoristájával és az aradi közönség előtt is jólismert Baló Elemérrel együtt. A hatalmas koncerttermet zsúfolásig megtöltő közönség lelkesen ünnepelte Marót Anniet.”

Zongorista pályájának következő állomásaként 1933-ban Nagyváradon két hónapos, nyári zongoratanfolyamot indított. Ez évben megszerezte a zenetanári oklevelét is.

Az *Ellenzék* című lap 1934 februárjában így számolt be Maróth pályamódosításának kezdetéről: „Marót Annie, erdélyi származású zongoraművésznő érdekes programot tűzött ki legközelebb megtartandó budapesti hangversenyére. A fiatal zongoraművésznő régi és modern zeneszerzők művei mellett régi és modern költők verseit fogja szavalni, annak érzékeltetésére, hogy zene és költészet milyen erős kapcsolatban vannak egymással.”

... Maróth Annie költők és zenék szárnyain!

A lapok, főként az erdélyi magyar nyelvű lapok folyamatosan tudósítottak Maróth Annie minden megjelenéséről. 1934 nyarától kicsit bizonytalanul így nevezték: „zongoraművésznő és előadóművésznő egyszemélyben”. Ebben a kettős szerepben kezdett bele egy erdélyi előadói körútba 1934-ben. A beszámolók szerint az elsődleges szerepet a versmondás vette át, amelyet zongorajátékával kísért.

„... mintegy az előadott vers folytatásképpen játszotta el a vers hangulatának zenei ekvivalensét” – méltatta 1935 áprilisában az *Ellenőr*.

1936-ban vagy külföldön járt, vagy más okból nem volt fellépése. 1937 őszén rádiós szerepléseiről írtak a lapok. Decemberben részt vett a nagyszabású *Színészek a színészekért* rendezvényen. 1938 elején Ady esttel lépett fel Pécsen, majd Debrecenben.

1939 márciusában a Zeneakadémia biztosított helyszínt annak az irodalmi estnek, amelynek meghatározó szereplője Maróth Annie volt. Partnerével, Greguss Zoltánnal Ady verseket, valamint francia és angol költők verseit adták elő.

„Végül egyik fénypontja volt az előadásnak Hamlet egyik jelenetének teljesen modern beállítása. Hamletet Greguss Zoltán, Ophelia szerepét pedig Marót Annie tolmácsolta” – tudósított a *Magyar Lapok*.

1939 végén, 1940 elején fellépett az OMIKE Művészakció irodalmi estjén, ahol Arany János versét, *Az örök zsidót* szavalta.

1940-ben és 1941-ben újból Erdélyben volt, ott Gregussal adtak irodalmi estet, főként Villon versekre alapozva, amely műsor előtte a Zeneakadémián hétszer volt műsoron, telt ház előtt.

1942-ben szerepléseit már másfajta sajtó visszhang kísérte, nem egyszer ugyanazoknál a lapoknál, akik addig csak a legjobbakat írták róla. A *Magyar Lapok* így kezdte tudósítását januárban:

„Nagyvárad keresztény magyar közönsége hiába emelte fel tiltakozó szavát: Marót Annie zsidó előadónő szavalóestjét mégis megtartották csütörtökön a Szigligeti Színházban.”

Továbbá:

„Marót Annie– akinek hónapokkal ezelőtt rendezett szavalóestje az előadásra került versek célzatos összeválogatásával zsidó nemzeti tüntetésre adott alkalmat – ismét odamerészkedett a rivalda fényébe Nagyváradon.”

Elégtételül szolgálhatott talán a művésznőnek, hogy másfél évvel később egy újabb zeneakadémiai fellépéséről tudósítva a *Magyar Nemzet* így írt: „nagy szeretettel fogadta a közönség Marót Anniet, a kitűnő előadóművésznőt”.

1944 februárjában még fellépett egy irodalmi esten a Zeneakadémián. Ezt követően nincs semmilyen adat róla.

Képek forrása:

- 1.) Portré. Délibáb, 1934. 1.
- 2.) Portré. Színházi Élet, 1934. 13.
- 3.) Portré. Színházi Élet, 1934. 14.
- 4.) Portré. Színházi Élet, 1934. 42.
- 5.) Portré. Színházi Élet, 1937. 32
- 6.) Portré. Színházi Magazin, 1941.1.